

**МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«27» серпня 2021 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПП 1.2.1 ІСТОРІЯ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Освітньо-професійна програма «Політологія»

спеціальність 052 Політологія

факультет Історичний

2021 – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія цивілізацій» для здобувачів ОПП
Політологія. Спеціальності 052 «Політологія».

Розробники:

Гільченко О.Л., к. політ. н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин МДУ

© Гільченко О.Л., 2021

© Маріупольський державний університет, 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>	Нормативна з циклу дисциплін професійної підготовки
Семестрових модулів – 3	ОПП <u>Політологія.</u> Спеціальність <u>052 Політологія.</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		I-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр
Загальна кількість годин: – 120 год.		I-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступень: <u>Бакалавр</u>	20
		Практичні, семінарські
		20
		Самостійна робота
		78 год.
		Індивідуальні завдання:
		2
	Вид контролю: Екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 / 80 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу: формування у здобувачів знань щодо закономірності розвитку світових цивілізацій; періодизацію цих епох, становлення та розвиток держав та особливості соціально-економічного, політичного та культурно-релігійного формування цивілізацій

Завдання курсу: визначення основних понять з історії розвитку світової та локальних цивілізацій, розгляд історичного процесу розвитку суспільства в цілому, аналіз сукупності явищ суспільного життя, усіх його боків (господарства, зовнішнього та внутрішнього суспільного життя країни, міжнародних відносин, діяльності історичних постатей тощо).

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – нормативна з циклу дисциплін професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни – опанування знаннями та навичками з дисциплін «Політична географія», «Вступ до спеціальності», «Історія політичних вчень», «Українознавчі студії».

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.
Загальні компетентності	<p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>СК10. Здатність розуміти історію, природу і етапи розвитку міжнародних відносин, а також, основні наукові парадигми, що розкривають зміст, характер і тенденції розвитку сучасної світової політики і міжнародних відносин, діяльність міжнародних інститутів.</p> <p>СК12. Здатність володіти методами структурно-функціонального аналізу політичних і економічних інститутів різних країн і регіонів світу з врахуванням їхньої історико-культурної специфіки.</p>
Результати навчання	<p>РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.</p> <p>РН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.</p> <p>РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.</p> <p>РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.</p> <p>РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. РАННЬОКЛАСОВІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ

- ТЕМА 1. ІСТОРІЯ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ЯК НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА
- ТЕМА 2. РАННЬОКЛАСОВІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ:
МЕСОПОТАМСЬКА, ЄГИПЕТСЬКА, ІНДІЙСЬКА, КИТАЙСЬКА

МОДУЛЬ 2. АНТИЧНА ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА (ФЕОДАЛЬНА) ЦИВІЛІЗАЦІЯ

- ТЕМА 3. АНТИЧНІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ: ДАВНЬОГРЕЦЬКА, ЕЛЛІНІСТИЧНА,
ДАВНЬОРИМСЬКА
- ТЕМА 4. ЗАХІДНА СЕРЕДНЬОВІЧНА (ФЕОДАЛЬНА) ЦИВІЛІЗАЦІЯ.
- ТЕМА 5. СЕРЕДНЬОВІЧНІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ СХОДУ: КИТАЙСЬКА, АРАБСЬКА,
ІНДІЙСЬКА, ЯПОНСЬКА

МОДУЛЬ 3. ІНДУСТРІАЛЬНА ТА ПОСТІНДУСТРІАЛЬНА ЦИВІЛІЗАЦІЯ

- ТЕМА 6. ПРЕДІНДУСТРІАЛЬНА (РАННЬОКАПІТАЛІСТИЧНА) ЦИВІЛІЗАЦІЯ
- ТЕМА 7. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ІНДУСТРІАЛЬНА ЦИВІЛІЗАЦІЯ
- ТЕМА 8. ЦИВІЛІЗАЦІЇ СХОДУ В ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ПЕРІОД
- ТЕМА 9. ПОСТІНДУСТРІАЛЬНА (ІНФОРМАЦІЙНА) ЦИВІЛІЗАЦІЯ

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ 1. РАННЬОКЛАСОВІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ						
Історія цивілізацій як наукова дисципліна	6	4				2
Ранньокласові цивілізації стародавнього Сходу: месопотамська, єгипетська, індійська, китайська	7	2	2			3
ІНДЗ (робота з першоджерелами)	5					5
Разом за модулем 1	18	6	2			10
МОДУЛЬ 2. АНТИЧНА ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА (ФЕОДАЛЬНА) ЦИВІЛІЗАЦІЯ						
Античні цивілізації: давньогрецька, елліністична, давньоримська	11	2	4			5
Західна середньовічна (феодална) цивілізація	15	2	6			7
Середньовічні цивілізації Сходу: китайська, арабська, індійська, японська	3	2				1
ІНДЗ (складання порівняльної характеристики)	5					5
Разом за модулем 2	34	6	10			18
МОДУЛЬ 3. ІНДУСТРІАЛЬНА ТА ПОСТІНДУСТРІАЛЬНА ЦИВІЛІЗАЦІЯ						
Предіндустріальна (ранньокапіталістична) цивілізація	7	2	2			3
Західноєвропейська індустріальна цивілізація	11	2	4			5
Цивілізації Сходу в індустріальний період	3	2				1
Постіндустріальна (інформаційна) цивілізація	7	2	2			3
ІНДЗ (аналітична записка)	10					10
Разом за модулем 3	38	8	8			22
Підготовка до іспиту	30					30
Усього годин:	120	20	20			80

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1.	Семінар 1. Ранньокласові цивілізації Стародавнього Сходу 1. Географічний розподіл культур бронзового століття. 2. Особливості економічних відносин ранньокласових цивілізацій. 3. Соціальна структура ранньокласових суспільств.	Дослідити основні природно-географічні, економічні, соціальні та культурно-релігійні особливості розвитку ранньокласових цивілізацій Стародавнього Сходу	2	РН01. РН02. РН03. РН07. РН10.

	4. Релігійно-культурні особливості ранньокласових цивілізацій.			
2.	Семінар 2. Античні цивілізації 1. Особливості перехідного періоду до античної цивілізації. 2. Формування нових форм суспільно - політичних відносин в греко-римських суспільствах. 3. Розвиток духовної сфери в період античної цивілізації. 4. Структура економічних відносин давньогрецьких полісів.	Визначити особливості розвитку античної греко-римської цивілізації	4	RH01. RH02. RH03. RH07. RH10.
3.	Семінар 3. Основні моделі перехідного шляху цивілізації від античності до середньовіччя 1. Візантійська цивілізація: <ul style="list-style-type: none"> • Соціально-політичний устрій візантійського суспільства • Релігійно-культурний розвиток • Формування феодалних відносин в економіці 2. Ранньофеодальні відносини у варварському королівстві. 3. Мусульманська модель трансформації ранньофеодальної цивілізації.	Проаналізувати основні перехідні моделі розвитку цивілізацій (візантійська, мусульманська та варварська)	2	RH01. RH02. RH03. RH07. RH10.
4.	Семінар 4. Західна середньовічна цивілізація 1. Виникнення середньовічних міст як центрів ремесла та торгівлі. 2. Роль релігії в політичному, духовному та економічному житті суспільства. 3. Особливості політичного устрою північноїталійських міст-держав.	Дослідити місце західної феодалної цивілізації в загально цивілізаційному розвитку	2	RH01. RH02. RH03. RH07. RH10.

	4. Перші буржуазні революції як ознака зникнення середньовічної цивілізації.				
5.	<p>Семінар 5. Предіндустріальна (ранньокapіталістична) цивілізація</p> <p>1. Роль Великих географічних відкриттів у формуванні капіталістичних відносин.</p> <p>2. Вплив італійського Відродження та західноєвропейську цивілізацію.</p> <p>3. Процес Реформації та Контрреформації в Західній Європі.</p> <p>4. Промислова революція ХУІІІ ст. як фактор утвердження капіталістичних відносин.</p> <p>5. Формування світових колоніальних імперій.</p> <p>6. Просвітницький абсолютизм в контексті повного переходу до індустріальної цивілізації.</p>	5.	Розглянути основні характеристики ранньокapіталістичної цивілізації	4	<p>PH01.</p> <p>PH02.</p> <p>PH03.</p> <p>PH07.</p> <p>PH10.</p>
6.	<p>Семінар 6. Індустріальна цивілізація</p> <p>1. Роль промислового перевороту ХУІІІ ст. та технологічного перевороту ХІХ ст. в становленні індустріальної цивілізації.</p> <p>2. Вплив Війни за незалежність в США та Великої Французької революції на остаточне формування індустріального капіталістичного суспільства.</p> <p>3. Нові тенденції в політичній та державно-правовій системі ХУІІІ-ХІХ ст.</p> <p>4. Науково-технічна революція ХХ ст.</p> <p>5. Еволюція соціальної стратифікації суспільства протягом ХУІІІ-ХІХ ст.</p>	6.	Дослідити особливості індустріальної цивілізації	4	<p>PH01.</p> <p>PH02.</p> <p>PH03.</p> <p>PH07.</p> <p>PH10.</p>

	6. Культурно-релігійний фактор в розвитку цивілізацій нового часу.			
7.	Семінар 7. Інформаційна цивілізація 1. Теоретичні концепції інформаційної (постіндустріальної цивілізації) 2. Основні сутнісні характеристики інформаційного суспільства 3. Глобальна інформаційна цивілізація 4. Локальна інформаційна цивілізація 5. Позитивні та негативні здобутки сучасної інформаційної цивілізації	Визначити сутність та надати аналіз розвитку інформаційної цивілізації	2	PH01. PH02. PH03. PH07. PH10.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10
2.	Підготовка до семінарських занять.	20
3.	Виконання індивідуальних завдань (робота з першоджерелом, складання порівняльної характеристики аналітична записка)	20
4.	Підготовка до екзамену	30
	Разом:	80

7. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань (робота з першоджерелом, складання порівняльної характеристики, аналітична записка)

8. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомоги мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

9. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.

Питання до екзамену

1. Дайте характеристику підходам до визначення поняття «цивілізація»
2. Охарактеризуйте історичні цикли розвитку цивілізацій
3. Дайте аналіз основним теоріям локальних цивілізацій
4. Охарактеризуйте теорію світової, загальнолюдської цивілізації
5. Охарактеризуйте існуючі періодизації історичного розвитку людського суспільства
6. Дайте аналіз теоріям походження людини (антропосоціогенез)
7. Охарактеризуйте підходи до вирішення питання про прабатьківщину людини (антропогенез)
8. Визначте основні риси розвитку неолітичної цивілізації
9. Охарактеризуйте роль природного фактору в розвитку цивілізацій бронзового століття
10. Розкрийте основні риси розвитку Давньоєгипетської цивілізації
11. Розкрийте основні риси розвитку Месопотамської цивілізації
12. Розкрийте основні риси розвитку Давньоіндійської цивілізації
13. Розкрийте основні риси розвитку Давньокитайської цивілізації
14. Проаналізуйте культурно-релігійний фактор розвитку цивілізацій Стародавнього Сходу
15. Охарактеризуйте природно-географічний фактор розвитку античної цивілізації
16. Розкрийте періодизацію античної цивілізації
17. Визначте основні риси розвитку грецької цивілізації
18. Розкрийте сутність та особливості римської цивілізації
19. Розкрийте основні риси західної феодальної цивілізації
20. Визначте сутність феодалізму
21. Дайте аналіз розвитку візантійської цивілізації
22. Проаналізуйте розвиток варварських королівств
23. Охарактеризуйте мусульманську ранньофеодальну цивілізацію
24. Проаналізуйте виникнення середньовічних міст як центрів ремесла та торгівлі
25. Розкрийте роль релігії в політичному, духовному та економічному житті західного середньовічного суспільства
26. Визначте особливості політичного устрою північноіталійських міст-держав
27. Охарактеризуйте роль Великих географічних відкриттів в розвитку середньовічної цивілізації
28. Охарактеризуйте економічний розвиток Європи в XV-XVII ст.
29. Визначте роль Реформації та Контрреформації в розвитку західної середньовічної цивілізації
30. Визначте основні риси епохи Відродження
31. Проаналізуйте перші буржуазні революції як ознаки зникнення середньовічної цивілізації.
32. Визначте основні риси розвитку цивілізації середньовічного Сходу
33. Охарактеризуйте сутність та роль промислового перевороту XVIII ст.
34. Охарактеризуйте технологічний переворот XIX ст. та появу нових джерел енергії.
35. Охарактеризуйте науково-технічну революцію XX ст.
36. Визначте особливості колонізація нових земель в XVIII - XIX ст.
37. Охарактеризуйте еволюція соціальної стратифікації суспільства протягом XVIII-XIX ст.

38. Охарактеризуйте особливості Просвітницького абсолютизму в країнах Західної Європи нового часу
39. Проаналізуйте Першу світову війну та її наслідки.
40. Проаналізуйте Другу світову війну та її наслідки
41. Розкрийте основні риси постіндустріальної цивілізації
42. Дайте прогностичну оцінку альтернативних сценаріїв майбутнього.
43. Визначте нові тенденції інформаційного суспільства
44. Охарактеризуйте глобалізацію як основну тенденцію постіндустріальної цивілізації.
45. Дайте характеристику основних глобальних проблем сучасності.

Після атестаційний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

10. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язав більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно розв'язав окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
3	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та

	письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовний модуль 1			
Лекції	9	0,3	
Семінарське заняття 1.	4	0,13	5
ІНДЗ	5	0,17	5
Змістовний модуль 2			
Лекції	9	0,3	
Семінарське заняття 2.	8	0,27	5
Семінарське заняття 3.	12	0,4	5
ІНДЗ	5	0,17	5
Змістовний модуль 2			
Лекції	12	0,4	
Семінарське заняття 4.	4	0,13	5
Семінарське заняття 5.	8	0,27	5
Семінарське заняття 6.	4	0,13	5
ІНДЗ	10	0,33	10
Підготовка і складання екзамену	30	1	50
Підсумок	120	4	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

			повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

13. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1. Алексеєнко І. Світові цивілізації в історичній динаміці / І. Алексеєнко // Політичний менеджмент. 2003. № 3 URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11639/16-Alekseenko.pdf?sequence=1> (Дата звернення 27.08.2018).
2. Буданова В.П. История мировых цивилизаций: Учебник. М., 2004 202 с.
3. История мировой культуры (мировых цивилизаций). Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 2002. 544 с. URL : http://yanko.lib.ru/books/cultur/drach-hist_w_cult.pdf. (Дата звернення 12.09.2018).
4. Краткая история мировых цивилизаций URL :<http://godsabay.ru/civilizations/> (Дата звернення 01.09.2018).
5. Лисенко М.В. Інформаційне суспільство як теорія і практика сучасності. URL: https://novyn.kpi.ua/2007-2-1/04_Lisenko.pdf. (Дата звернення 29.10.2019)
6. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навчальний посібник. К. : Либідь, 1999. 360 с.
7. Політанський В. Концептуальні ідеї розвитку інформаційного суспільства URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/4/30.pdf> (Дата звернення 29.10.2019).
8. Постиндустриальная цивилизация и культура управления: Монография. Орел, 2004. — 235 с. URL : http://uzilevsky.orags.org/data/uploads/postindustrial_culture.pdf. (Дата звернення 03.09.2018).
9. Риер Я.Г. История средневековых цивилизаций. Учебное пособие. Могилев, 2001. URL : <http://www.twirpx.com/file/124086/> (Дата звернення 03.10.2018).
10. Семенникова Л.И. Цивилизации в истории человечества: Учебное пособие. Брянск, 1998. 340 с.
11. Хачатурян В. История мировых цивилизаций с древнейших времен до конца XX URL : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/hach_istmir/ (Дата звернення 03.09.2018).
12. Шилов Ю.О. Україна в контексті світової цивілізації: Курс лекцій. К., 2012. 220 с.
13. Яковець Ю.В. История цивилизаций: Учеб. пособие. М.: ВЛАДОС, 1997, 352 с.

Додаткова література

1. Бжезинский З. Великая шахматная доска URL : http://hists.narod.ru/doc/new/knigi/Brzezinski_Velikaja_shachmatnaja_doska.pdf. (Дата зверення 03.09.2018).
2. Гільченко О. Проблема трансформації сучасного геополітичного коду України // Politicus. № 6. 2020. С. 89-95.
3. Данилевский Н. Я. Россия и Европа. / Составление и комментарии Ю. А. Белова / Отв. ред. О. Платонов. М.: Институт русской цивилизации, 2008. 816 с. URL :: http://legitimist.ru/lib/philosophy/n_danilevskij_rossiya_i_evropa.pdf. (Дата зверення 04.09.2018).
4. Тойнбі А. Дослідження історії URL :: <http://studentdream.narod.ru/toynbee1.htm> (Дата зверення 03.09.2018).
5. Шпенглер О. Закат Європи. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/shpengler.html> (Дата зверення 01.09.2018).

14. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unichack, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);

- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;

- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;

- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;

- відрахування з МДУ;

- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVI-dsENos1SCDRHfUpGialYkIlgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

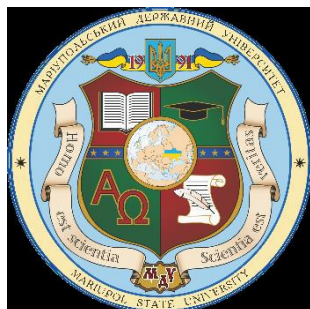
3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому

викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

15. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Історія цивілізацій
Освітня програма	Політологія.
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Політології та міжнародних відносин
Викладач ПІБ, посада	Гільченко Олена леонідівна, доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Електронна адреса викладача	o.gilchenko@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	Понеділок кожного тижня, 13.30, каб. 205 (Історичний факультет) або онлайн (платформи Google Meet, Viber)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=8035
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК01. ЗК07. СК03. СК10. СК12. РН01. РН02. РН03. РН07.РН10.

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/ кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
I-й	120/4	20	20	Робота з першоджерелами, складання порівняльної характеристики, аналітичні записки	Екзамен

Декан історичного факультету

Вікторія ЛИСАК

Гарант ОП

Олена ГІЛЬЧЕНКО